

*О. Тушинська,
магістрантка,
О. Вознюк,
доктор педагогічних наук, професор,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ЗАСОБИ КРАЄЗНАВСТВА ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Раннє навчання іноземної мови підвищує інтерес дітей до мовного розмаїття світу, виховує в них толерантність до людей інших культур, активізує мислення та мовленнєві навички дітей, а також сприяє формуванню екологічної свідомості. Тому метою навчання іноземної мови є розвиток комунікативної компетенції іноземною мовою, тобто здатності спілкуватися в реальному житті.

У наш час таке спілкування є можливим і важливим, оскільки багато людей подорожують світом, відвідують різні країни у справах і на відпочинку, мають можливість спілкуватись з людьми з різних країн з різними традиціями, звичаями і стилем життя. Діалог між двома культурами не може відбутися, якщо діти не можуть розповісти про землю, на якій народились і вирости, і про її визначні пам'ятки. Отже, необхідно вивчати рідний край, а це можна зробити за допомогою використання засобів краєзнавства на заняттях.

К.Ушинський був першим, хто звернув увагу на вивчення іноземних мов. Він вважав, що вивчення іноземної мови має продовжувати вивчення рідної мови і що вивчення іноземної мови має починатися не надто рано, а до того, як стане зрозуміло, що рідна мова пустила глибоке коріння в душі дитини [3].

За таких умов важливим є ціннісний підхід до національного виховання у навчанні іноземної мови, представлений у навчанні іноземної мови у роботі Л. Білас, яка зосереджує увагу на вихованні національної свідомості у процесі вивчення іноземної мови. [2, с. 21]

Процес навчання іноземної мови має враховувати індивідуальні особливості відповідно до віку та сприяти соціалізації дітей і розвитку їхнього особистісного потенціалу. Про це йдеться в таких документах, як Закон України «Про Дошкільну освіту» [6] та Базовий компонент дошкільної освіти в Україні [1].

Науковці вважають, що краєзнавство – це вивчення та збереження національної історико-культурної спадщини, розуміння співвітчизників Батьківщини, які своїми здобутками прославляли минуле та творили сьогодення. Адже можна більше дізнатися про історію свого краю від найдавніших часів до сьогодення [4, с. 9-13].

У цьому процесі вирішується одразу кілька виховних завдань: виховується патріотизм і любов до Батьківщини; реалізується естетичне та моральне виховання дітей; відбувається підготовка дітей до самостійного вибору та формування характеру особистості; формується громадська позиція особистості дитини.

Метою навчання іноземної мови є формування та розвиток особистості, здатності брати участь у спілкуванні та обмінюватись інформацією. Вивчення

іноземної мови в дошкільному віці є корисним для всіх дітей, незалежно від їхніх стартових можливостей. При цьому цей процес виявляє декілька аспектів:

- сприяє розвитку мовних навичок і всебічному розвитку дітей, підвищує цінність дошкільної освіти як основи для подальшого життя;
- допомагає ознайомлювати дітей з іншими культурами, формує їхнє ставлення до них;
- позитивно впливає на розвиток психічних функцій дітей, таких як пам'ять, увага, мислення, сприйняття та уява;
- надає можливість для раннього оволодіння першою мовою та засвоєння другої мови [5, с. 297-300].

Вивчення іноземної мови в ранньому віці слід розглядати як засіб розвитку особистості дитини, враховуючи при цьому її мотивацію, інтереси та здібності.

Використання засобів краєзнавства у викладанні іноземної мови не лише розширює кругозір дітей та підвищує їхній пізнавальний інтерес, а й мотивує їх до вивчення власної культури.

При вивченні іноземної мови можна використовувати інтегровані заняття. Теж доцільно використовувати проектний підхід. Форма реалізації може бути різною: екскурсії містом; екскурсії до музеїв; презентації; тематичні бесіди; гра; конкурс малюнків. Вихователі також можуть використовувати ефективні сучасні методи: рольові ігри, пошукові та дослідницькі методи.

Загалом, бажання дітей спілкуватися і дізнаватися про знайомі речі підвищує ефективність педагогічної мовленнєвої діяльності на заняттях з іноземної мови. Якщо оволодіння іншомовним спілкуванням супроводжується вивченням регіону, району чи міста, в якому живеш, то мотивація до вивчення іноземної мови значно зростає.

Не можна зрозуміти і полюбити іншу культуру, не знаючи і не люблячи свою власну. Тільки той, хто відчуває красу, силу і багатство рідної землі, знає і дбайливо ставиться до звичаїв та традицій свого народу, може поважати культуру інших народів. Засоби краєзнавства допомагають розширити і поглибити знання і розуміння дітьми навколишнього світу та свою приналежність.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Базовий компонент дошкільної освіти* / Науковий керівник: А.М. Богуш; К., 2012. 26 с.
2. Білас Л.М. *Виховання національної свідомості старшокласників у процесі вивчення іноземної мови*. Автореф. дис.канд. пед. наук. К., 2005. 21 с.
3. Ідеї К. Д. *Ушинського в контексті сучасної педагогічної освіти та науки: 1991-2010 рр. : до 185-річчя від дня народж.: біобібліогр. покажч.* Одеса, 2010. 124 с.
4. Куземко Л. В., Косенчук О. Г. Виховуємо соціально компетентного громадянина у грі. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. № 6. С. 9-13.

5. Пасічник, О. С. . (2018). Дидактичне обґрунтування краєзнавчого компонента змісту навчання іноземних мов у початковій школі. *Проблеми сучасного підручника*, (20), 297–310.

6. *Про дошкільну освіту* : Закон України від 16.01.2020 № 474-IX. Законодавство України: база даних/Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 31.03.2023)